

högtiden ändad var, begyntes ett annat gästabud». Gästabudet var Stockholms blodbad.

Det hade tidigare gått ut över rikets författning. Det gick nu ut över amnestien.

Då man stannar inför de problem, som Stockholms blodbad erbjuder, är det inte inför problem, som är knutna till själva exekutionerna. Här är knappast några problem, säkert inga av större vikt: tid och rum, avrättningarnas ordningsföljd, namnen på de dekapiterades flertal, till och med namnet på skarprättarnas överste är kända. Så många flera är de svävande problem, som knyter sig till blodbadets förhistoria i fråga om källorna och deras värdesättning, den därpå vilande rekonstruktionen av händelseförloppet, rättsgrunderna, processordningen, skulden. Och i sammanhang därmed: handlades det efter plan och mogen överläggning, eller var det hela endast utslaget av ett ögonblicks delirium efter de många festdagarna?

De problem, som här antytts, är ofta framställda och ofta behandlade. De har under ett halft århundrade och mera fånglat uppmärksamheten. De främste inom nordisk historieforskning har lämnat sina bidrag till deras lösning: Allen, Paludan-Müller, Erslev. Andra har följt i deras spår. Positioner har vunnits, positioner igen förlorats. Valplatsen är en av den nordiska historieforskningens klassiska valplatser.

Materialet är ringa. Men materialet är ännu varken exakt värdesatt eller helt utnyttjat. Det torde ännu vara utsikt att avvinna det nya synpunkter och nya resultat.

II.

De grundläggande källorna till historien om Stockholms blodbad fördelar sig på två grupper.

Till första gruppen hör två aktstycken: en inlaga, i vilken ärkebiskop Gustaf Trolle framlade sina klagomål mot den avlidne riksföreståndaren Sten Sture och hans anhängare